

הכנסת השביעית
מושב שלישי

פרוטר ל מס' 150
מישיבת ועדת החינוך
שהתקיימה ביום ד', א' באב, תשל"ב
(12.7.72) בשעה 8.45

נ כ ח ר

חברי הועדה:

א. רימלט - יו"ר
ח. גרוסמן
ז. הרמן
מ. ידיד
א. כץ
מ. סורקיס
ע. סרני
ה. קורן
א. רוזאל-נאור

מוזמנים:

ש. אסף - מטעם המושבים בגליל
מר בר-חמא - מפקח מחוז הצפון, משרד החינוך
א. ישראלי - מטעם משרד החינוך והתרבות
ג. לובובסקי - מטעם יסוד המעלה
ר. נעים - נציג המושבים בגליל
א. פלד - מנכ"ל משרד החינוך והתרבות
י. פרידמן - מטעם משרד החינוך והתרבות
ח. צפורי - " " " "

ה. פלד - מזכירת הועדה

מ. טרלו

רשמה:

סדר היום:

החינוך היסודי
חטיבות הביניים בגליל העליון.

- 271 -

(נגק ב-14.7.72)

היו"ר א. רימלט:

אני פותח את ישיבת הועדה.
אני מקדם בברכה את אורחינו: מר לובובסקי
יו"ר המועצה המקומית יסוד המעלה; מר י. פרידמן, מר רענן נעים,
מר ש. אסף, ויתר האורחים.

אני מקדם בברכה גם את חה"כ סורקיס
הממלא מקומו של חה"כ בן-פורת. הוא טיפל בבעיות שתעלינה היום
באופן מקביל לטפולנו.

הנושא העומד לפנינו היום הוא:
החינוך היסודי. נשתלב לנושא גם ענין חטיבות הביניים בגליל
העליון.

היתה חליפת מכתבים ממושכת בנושא זה.
אני רוצה למסור את רשות הדיבור למר לובובסקי.

ג. לובובסקי:

התקיימה פגישה עם אנשי משרד החינוך
לאור בקשתם לצרף לבית הספר ביסוד המעלה
ילדים מהמושבים הסמוכים, עד שיבנו להם בית ספר במסעף הכוח.
הסכמנו לכך בתנאי שהענין לא יהיה אפיוזודה חולפת ונמשך יחד
גם בחטיבת הביניים. המושבים עליהם דובר היו: שדה אליעזר,
רמות נפתלי, דישון, כפר יובל. ברור זה עשינו את השותפות.
כאשר יוקם בית הספר במסעף הכוח, יוחלט אם שם תהיה חטיבת הביניים
או להפך. לא ערכנו פרוטוקול, אבל במשרדו של מר בר-חמא בנצרת
צריך להיות פרוטוקול כזה.

קלטנו את ילדי כפר יובל, דישון, רמות
נפתלי ושדה אליעזר. תוך שנת הלימודים התברר שתנועת המושבים
רוצה לבנות בית ספר במסעף הכוח ולהמשיך בחטיבת הביניים בכפר
בלום. זימנו פגישה שבה נכחו נציגי תנועת המושבים, שר החינוך
ואנשים ממשרדו, ונערך סיור ביסוד המעלה. הצענו להם שאנחנו
ניתן לתנועת המושבים את בית הספר ביסוד המעלה, בתנאי שיקבלו
את ילדינו. גם אלעד פלז היה נכח בישיבה זו והוא ביקש להעביר
את הענין בכתב. שלחנו לו מכתב ובו אישרנו שאנחנו מוכנים להעמיד
לרשות תנועת המושבים את בית הספר. מאז נגנז הענין.

בביקור שני שערך השר אצלנו, שמע שוב את
הענין. השר קבע שהוא יחליט בסוגיה זו. השר החליט שבית הספר
במסעף ייבנה, אבל בית הספר ביסוד המעלה ימשיך להתקיים, כאשר
ביסוד המעלה ילמדו ילדי משמר הירדן, שדה אליעזר ויסוד המעלה
וכולם יחד ילכו לכפר בלום לחטיבת הביניים.

בינתיים התברר לנו שהחלטות לחוד וביצוע

לחוד.

בחודש האחרון התקיימה פגישה אצל מר ישראלי
ושם סוכם דברים הנוגעים את רוח החלטת השר, ושמעמידים את המשך
קיומו של בית הספר ביסוד המעלה בספק. אם אנחנו רוצים להשתלב
בחטיבת הביניים, נשארת אוכלוסיה של 50 תלמידים מיסוד המעלה
בכיתות לא מדורגות. היום קיימת הפרדה ברורה בין ילדי הגליל
העליון לבין ילדי יסוד המעלה ומשמר הירדן. במשמר הירדן יש
32 ילדים.

אני רוצה לצטט מפרוטוקול ישיבה שהתקיימה
אצל מר ישראלי (מצוטט). הענין שדובר שם אינו תואם את מה שהובטח
ע"י השר שבו הודיע שילדי יסוד המעלה יוכלו ללמוד בכפר בלום.

בשיחה שהיתה לי עם מנהל המוסד החינוכי
בכפר בלום, הוא תבע 2400 ל"י לשנה עבור ילד שאנחנו שולחים ללמוד
בכפר בלום. יוצא שילדי יסוד המעלה שהתחילו ללמוד בכפר בלום
לא יוכלו בשנת הלימודים הבאה להמשיך ללמוד שם אלא אם יסוהרו
הענינים הכספיים. השנה דרשו מאתנו 300 ל"י עבור כל ילד
והמועצה המקומית יסוד המעלה כיסתה את זה.

אלה הבעיות שאינן מוסיפות כבוד למושבה

בת 90...

היו"ר א. רימלט:

האם בית הספר במסעף הכוח התחיל להיכנות או שהוא קיים רק בתכנית?

האם זה נכון שהקמת בית הספר צריכה

לעלות 3 מיליון ל"י?

האם הקמת בית הספר, מבחינת משרד

החינוך, הכרחית, או לא?

האם הקמת בית הספר במסעף הכוח

תגביר את האינטגרציה, או לא?

י. פרידמן:

בית הספר במסעף הכוח איננו קיים עדיין. התכנון הושלם. הוצא מכרז וזכתה בו החברה הקבלנית של מקורות.

המימון של בית הספר הוא כרגיל ע"י

הלואות. המועצה האיזורית הגליל העליון מממנת את הקמת בית הספר בצורת הלואות שהיא מקבלת.

האם משרד החינוך מתערב ונותן גם הלואה מתקציבו?

היו"ר א. רימלט:

י. פרידמן:

לא. הוא מעמיד לרשות הרשות המקומית הלואה ממקורות רגילים כמו מפעל הפיס ומתקציב הפיתוח. מחיר הקמת בית הספר הוא 2 מיליון ו-100 אלף ל"י.

נשאלה גם שאלה אם ההקמה הכרחית; זו שאלה מורכבת. העניין איננו קשור רק ליסוד המעלה. ילמדו בו כמעט כל הילדים, אלה שיש להם יסוד המעלה, כוללים גם קבוצה שניה, ילדים שלומדים בקרית שמונה.

קבוצה שלישית כוללת תלמידים ממשמר הירדן שלומדים היום בחצור.

הכוונה היתה ליצור מוסד חינוכי אחד לכל התלמידים המשתייכים למושבים, במסגרת תנועת המושבים, כדי שיקבלו חינוך לפי השקפתם ורוחם.

היו"ר א. רימלט:

שמעתי שיסוד המעלה רצתה להעמיד את בית הספר כולו, ללא סייג או ביקורת, לרשות בית הספר של המושבים. מבחינת מדיניות המשרד, האם זה לא חסכון של הוצאה ציבורית של למעלה מ-2 מיליון ל"י? יש בית ספר שיוכל להאכלס את כל הילדים והילדים יוכלו להתחנך באותה רוח שהורים רוצים. יש אפשרות גם להרחיב את בית הספר ביסוד המעלה כדי שיוכל לקלוט את כל התלמידים. מבחינה מעשית בהחלט ניתן להשתמש במבנה ולשנות את אופיו כפי שמבקשים אנשי תנועת המושבים. מה דעת המשרד על כך?

י. פרידמן:

אני מבין שיש נימוקים נוספים לנציג תנועת המושבים שתשמעו אותם.

שאלת האינטגרציה די מורכבת. אני מבין שהשאלה מתייחסת לנושא של שילוב תלמידים במגמות והשגים ברמות שונות, וכן שילוב ותיקים עם עולים חדשים. אם מדברים על אינטגרציה, אפשר לומר שגם במצב הנוכחי לומדים בו ילדי האיזור. יש אינטגרציה מסוימת בעלת ערך בלתי מבוטל. בחצור לומדים ילדי משמר הירדן; בקרית שמונה לומדים ילדי בית הלל, שאר ישוב ומרגליות. אנשי קרית שמונה הרגישו עצמם מבודדים וטוב שבאים לשם ילדי האיזור ללמוד.

לגבי יסוד המעלה המצב הוא כזה:

ביסוד המעלה מצטרפים לילדים

הותיקים ילדי שדה אליעזר ורמות נפתלי. לפי המצב הנוכחי, יש שילוב בין ילדי עולים וילדי ותיקים גם בבית הספר, אם ילמדו בו כל הילדים, יכול להיות שילוב בין עולים חדשים לבין ילדים שהם יותר ותיקים, אבל לא ילמדו בבית הספר הזה גם ילדי יסוד המעלה. זה מוריד במשהו מן הישג הותיקים.

היו"ר א. רימלט:
ילדי שדה אליעזר ומשמר הירדן ילמדו בבית הספר ביסוד המעלה?

מה יהיה גורל הילדים של יסוד המעלה בחטיבת הביניים?

מצד אחד יהיה בנין גדול ריק, ומצד שני ביסוד המעלה, וילדי משמר הירדן, יהיו 85 ילדים.

מ. ידיד:
כמה זמן יימשך תהליך הבנייה של בית הספר החדש, ומה התכנית עד גמר בנייתו, היכן ילמדו התלמידים שיצטרפו להקלט בבית הספר החדש עד שיקום?

א. פלד:
אנחנו לא מייצגים את תנועת המושבים והם לא מייצגים את משרד החינוך.

ר. נעים:
עד לפני חמש שנים כל ילדי המושבים למדו בכל מני מקומות. בבתי ספר מקומיים, בחצור ובקריית שמונה. התלמידים לא קבלו הכוונה תנועתית אלא היו ברמה לימודית מתחת לרמה של בתי ספר ירודים. התלוננו על המצב הזה עוד לפני כמה שנים. לפני חמש שנים החלטנו לקחת את היוזמה לנסות ליצור מסגרות של בתי ספר איזוריים, כדי שאפשר יהיה להרחיב את המסגרות מבחינת המורים והתקנים.

בבית הספר המקומי בשדה אליעזר היו כמה כיתות. ילדי רמות נפתלי באו ללמוד בשדה אליעזר. למדו שם בצריפים, בתנאים גרועים ביותר.

פנינו למשרד החינוך אשר הציע כי הילדים ילמדו ביסוד המעלה באופן זמני עד שנקים בית ספר. הוצע לנו, ע"י סגן שר החינוך לשעבר, ידלין, שנלמד באופן זמני ביסוד המעלה. אמרנו שאיננו מוכנים ללמוד ביסוד המעלה. אחרי מפגשים וסיורים, הסכמנו, באופן זמני, ללמוד שם, וקבלנו הכסחה בכתב שבית הספר לילדי המושבים יוקם במרכז האיזורי שיהיו שותפים לו תשעה מושבים. בתנאי מפורש כזה הסכמנו לעבור, באופן זמני, שנה א' לשר החינוך. לכך, אבל שוכנעו לאחר שהראינו להם את המכתב

כפגישה שהתקיימה אמרנו שכיתות א - ו תלמדנה במסעף הכוח. הם אמרו שהם רוצים שנלמד אצלם באופן קבוע. אמרנו שאיננו מסכימים לכך וכי יש לנו מכתב מאת סגן שר החינוך. הם הציעו לעשות שם את חטיבת הביניים. על כך ענינו שיש אפשרות כזאת, וזה תלוי במצב שייווצר בקשר לבית הספר בכפר בלום.

היו גם הסתייגויות בהנהלת בית הספר בכפר בלום, לכן אפרגו שיש סימן שאלה בענין כפר בלום, אבל אם יוחלט בחיוב, אנחנו נלך לכפר בלום; אם זה לא יסתדר שם, לא מן הנמנע שנסכים שכיתות ז - י"ב יהיו אצלם.

היו"ר א. רימלט:

אם מועצת יסוד המעלה רצתה למסור לכם את הבנין שיוכל לקלוט את כל ילדי המושבים ללמד אותם כפי ששמענו כאן; מה היה הנימוק להקים בית ספר חדש אם זה עולה יותר מ-2 מיליון ל"י.

כאשר יקום בית הספר במסעף הכוח ייסגרו כמה בתי ספר מקומיים. אם המורים שם גרוועים כל כך, אתם מניחים שאת המורים האלה ישלחו לתל-אביב? אם רמת הלימודים ורמת המורים היו גרוועים, אז אותם המורים יעברו למסעף הכוח. יהיה בנין חדש עם אותם המורים. האם הבאתם את זה בחשבון?

ר. נעים:

היה מתח בינינו ובין יסוד המעלה. עמדנו על כך שלא יתכן ש-340 ילד שנמצאים במסגרת מושבי הגליל העליון יבואו ל-50 תלמידים הנמצאים ביסוד המעלה. רצינו לפתח את האיזור.

כאשר היה ויכוח איפה ייפתח בית הספר כל אחד רצה את זה אצלו. סוף סוף הצלחנו לגמור את להויכוח והחלטנו להקים מרכז איזורי ניטרלי שהוא מבחינה גאוגרפית צמוד לכל 9 יושבים, ושם ייפתח. המרכז האיזורי הכלכלי והחברתי. על זה יישמו כל ועדי ההורים וועדי המושבים.

כדי להקים בית ספר שיקלוט את כל ילדי המושבים (כיום לשמחים שם 160 תלמידים) וכדי שילמדו כולם היה צריך להוסיף צריף של שני חדרים ומבנים מיוחדים. כדי לקלוט עוד 200 תלמידים, יהיה צורך בהשקעה של לא פחות ממיליון וחצי ל"י. מה גם שרוב התלמידים שצריכים ללמוד שם, הם ילדים המוחזקים ע"י משרד החינוך. צריך להקים בשבילם חדר אוכל וגם מטבח, אולם התעמלות וחדרי מעבדה שאינם קיימים היום.

אם לא נטפל בילדים שלנו, אף אחד לא יטפל בהם. עם כל הכבוד למדסדות השונים יש סקר על ילדי מרגליות שממנו אפשר ללמוד על המצב בו הם נמצאים, ואיזו "דאגה" יש להם, אנחנו משוכנעים שכאשר הילדים יהיו במסגרת בית הספר האיזורי, הם יקבלו עזרה של תנועת המושבים ויזבלג להעלות את הרמה הכללית של הלימודים אבל המדובר איננו רק בילדי מרגליות, אלא שהם הכוללים.

יש צורך לבנות בית ספר נוסף בקרית שמונה, כי יש שם צפיפות. יציאה של 150 תלמידים באיזור קריית שמונה, תקל עליהם את המצב הקשה ששורר שם.

מבחינת האינטגרציה, הרי תשעת המושבים מהווים אינטגרציה יוצאת מן הכלל, של ילידי הארץ וותיקים מול עולים חדשים.

אני שמח שחברת מקורות זכתה במכרז כי היא עומדת, בדרך כלל בלוח הזמנים. אם מקורות תתחיל בהקמת בית הספר, יש סיכויים שלקראת שנת הלימודים הבאה אפשר יהיה ללמד בו.

מ. סורקיס:

אני מטפל מטעם המרכז לשלטון מקומי ביסוד המעלה. אני ביקרתי שם וראיתי את בית הספר. אינני מבין מדוע רוצים להפריד בין הילדים. אני עוד יכול להבין שרוצים להפריד בין ילדי קיבוץ ואחרים כי רוצים לתת להם חינוך מיוחד.

אינני מבין את התנגדות המושבים. נותנים להם את בית הספר ואת ההשפעה עליו. מדוע אתם צריכים להקים בית ספר נפרד? מדוע משרד החינוך נכנע לענין הזה? מדוע צריך להקים בית ספר חדש כאשר יש בית ספר, ולהרוס מקומות ותיקים שמחר לא יוכלו לשלוח את ילדיהם לבית הספר? מדוע המו"מ המבייש עם כפר בלום?

במקום לקלוט באהבה אחת את השני, רוצים להעמיק את ההבדלים?
מה ההבדל הגדול בין תנועת המושבים ואנשי יסוד המעלה?
החשבון של 2 מיליון ל"י איננו הכל, יש גם חשבון של החזקה.

בית הספר וצה"ל הם הגורמים לקליטת

עליה.

אני מבקש מכם לבדוק שנית את הענין
יחד עם משרד החינוך. אני דואג למקומות הותיקים. אני חושב שעושים
להם עוול.

א. כץ:
בתיק ישנה חליפת מכתבים בנושא זה בין
שר החינוך ויו"ר הועדה. נאמר בה
שהשר מחייב את המשך קיומו של בית הספר ביסוד המעלה. משרד החינוך
נתן הוראה שהקפיא את הקמת בית הספר במסעף כוח עד שיובטח שילדי
משמר הירדן ושדה אליעזר ימשיכו ללמוד ביסוד המעלה. זו היתה הוראה
של מר פלד שניתנה לפני קרוב לשנה.

אני מבקש לדעת מה המצב היום, האם אתה

עומד על הנחיה זו?

י. פרידמן: אני רוצה להעיר על העובדות שהציג נעים.

הקבוצה של התלמידים שצריכים ללמוד
במסעף הכוח איננה מונה 340 ילדים אלא לא יותר מ-300 תלמידים.
זה איננו כולל את שדה אליעזר.

ר. נעים: לפי המסמך של הלשכה לסטטיסטיקה, הם
מונים 320 תלמידים.

י. פרידמן: בבית הספר ביסוד המעלה בהיקפו הנוכחי
לומדים כ-200 תלמידים. הכיתות אינן
מלאות. ניתן להוסיף לו תלמידים בלי בנייה נוספת עד שנגיע ל-250
תלמידים.

אם תהיה תוספת עד 320 תלמידים, זה
יחייב הרחבה. לא הייתי אומר שזה בסך של 2 מיליון או מיליון וחצי
לירות, אלא תוספת של מספר חדרי לימוד. החשבון הוא 100,000 ל"י
לכיתה, והחישוב הוא 2 - 3 כיתות נוספות. זה בלי חדרי ספת.

חדר אוכל, מפני שהם ילדים מוחזקים -
גם הילדים ביסוד המעלה הם מוחזקים וצריך יהיה לבנות שם חדר אוכל.
כך או אחרת, צריך יהיה להוסיף
ביסוד המעלה חדרי ספת.

דיברת על הקשיים של אכלוס ילדים
בקריית שמונה. הקשיים האלה אינם ידועים לי.

מר בר-חפא: ביחס לילדים של מרגליות, אני מציע לא
להתייחס אליהם היום כאשר דנים בבעייה
עקרונית, כי הבעיה החינוכית נמצאת בטפול באפיק אחר. אם מסיבה
כל שהיא, בשנת תשל"ג ילמדו ילדי המושבים ביחידה עצמאית מינהלית,
אז גם בתשל"ג ישארו לומדים בקריית שמונה, ואנחנו מחפשים את הפתרון
החינוכי היעיל ביותר עבורם.

איפה ילמדו בשנת תשל"ג? על כך התקיים
דיון והסיכום היה, שהיות וקיימות שתי אפשרויות: האחת, שימשיכו
הילדים ללמוד ביסוד המעלה; והשנייה שילמדו בשדה אליעזר
וזה יחייב את משרד החינוך להשקיע במבנה הקיים היום. לא בדקתי
בדיוק כמה זה צריך לעלות, אבל ההנחה היא שיצטרפו לבנות שם
1 - 2 חדרים.

א. פלד:

זו בנייה טרומית שהיא ניידת.
ההשקעה יכולה להיות בסדר גודל

של 20,000 ל"י.

א. ישראלי:

אני רוצה לומר שכפר בלום קלטה את ילדי משמר הירדן על הצד הטוב ביותר. חטיבת הביניים בכפר בלום, זו קרן אור בבצוע הרפורמה. בישיבה שהיתה לנו עם כפר בלום ועם המפקח המחוזי, החלטנו להפגש בימים הקרובים עם יסוד המעלה ולקבוע את ההיטלים הכספיים על ההורים שישתתפו בבית הספר המשותף, מתוך הנחה שאנחנו עוסקים בנושא של חוק לימוד חובה חינוכי. לא יזפלו ילדי יסוד המעלה לגבי ילדים אחרים. לי נדמה שאתם עוד לא יודעים, אבל בל-כתכם יש הזמנה לקביעת ההסדרים הכספיים. אתם תחוייבו בתשלומים מסוימים כמו כל ההורים בארץ, זה לא יגיע ל-2400 ל"י לשנה. יש לנו הסדר מניח את הדעת לפתיחת שנת הלימודים של חטיבת הביניים בכפר בלום, בהשתתפות כל המושבים והמושבות שהיו בתשל"ב בחטיבת הביניים. האינטגרציה טובה, קליטת הילדים טובה, התקדמותם של הילדים מהשכבות השונות היא טובה, ואנחנו חושבים שמסגרת זו צריכה להיות גם בעתיד.

כפר בלום היום קולטת את ילדי הקיבוצים ואת ילדי המושבים, כולל ילדי מרגליות, כולל את יסוד המעלה, משמר הירדן וקבוצת ילדים ממסולה ויובל. בשבוע הבא ייעשו הסדרים כספיים, לא ע"י הנהלת כפר בלום אלא ע"י הנהלת משרד החינוך בתאום עם כפר בלום. אין לי ספק שכל ההורים יחוייבו בתשלומים, אבל תשלומים מקובלים. אם לא תהיה עקשנות מיוחדת, תיפתח שנת הלימודים ב-1 בספטמבר.

א. שמחה:
אני רוצה להעלות את הנושא מנקודת מבט תנועת המושבים.

במסגרת המצב התחוקתי, ישובים הם רשויות חינוך, וזכות כל מושב, קיבוץ, מושבה, וכל רשות מקומית ללמד את ילדיהם במסגרת החוק, במקום שהם רוצים.

אנחנו דנו בנושא זה לראשונה כאשר קיימנו בירור מוקדם על הקמת בית הספר במסעף כוח. אנחנו סבורים שזכותם של הישובים וזכותה של תנועת המושבים לקבוע בתי ספר איזוריים משלה. תנועת המושבים פתוחה לקבל ילדים ממושבות, ילדים מעיירות פיתוח ומכל מקום אחר שירצו לבוא, במסגרת תנועת המושבים. תנועת המושבים מעוניינת להשתלב בבתי ספר של ההתיישבות העובדת בכלל ובכל מקום שאפשרי לשלב ילדי מושבים עם ילדי קיבוצים. שמענו על ההצלחה בכפר בלום, ויש עוד כמה מקומות כמו נווה איתן, שחה אליהו, חוף הכרמל, חוף הגליל, הרי יהודה עם הפרוזדור. בכל מקום שהעניין ניתן - תנועת המושבים מוכנה לזה. תנועת המושבים מוכנה שילדי יסוד המעלה ישתלבו במסגרת בית הספר לכיתות א - ו, וחטיבת הביניים תשתלב בכפר בלום וכך החטיבה העליונה עשינו כל מה שביכולתנו לשכנע את כפר בלום שיקבלו את ילדי יסוד המעלה.

היתה הצעה שבית הספר ביסוד המעלה יורחב ולא ייבנה בית ספר חדש. המושבים רוצים לבנות מרכז במסעף כוח. צריך לראות את הדברים בהתפתחותם. מסעף כוח הוא נקודה מרכזית מוסכמת על כל הישובים מכפר פלד ועד כפר יובל. בניית מרכזים תרבותיים וחברתיים המכונים מתנ"סים נמצאים בתהליך תכנון ובנייה. אחד התנאים להוזלת הבנייה זה להצמיד אותו לבית הספר שקיים ועל אחת כמה וכמה לבית ספר שנמצא בהקמה. המתנ"ס צריך לכלול את הכל. זה צריך לרכז ילדים של בית דבם ומצד שני יוכלו לבוא לשם הסבים ולהשתלב בתכניות התרבותיות.

לנוכח דאיייה כזאת ולנוכח ההכרח של השקעה לא מבוטלת ביסוד המעלה, ולנוכח המצב התחוקתי, המאפשר לכל ישוב לקבוע את מקום הלימודים; האם צריך לאלץ את המושבים לראות את מקומם ביסוד המעלה? מקומה של יסוד המעלה בתוך המסגרת הכללית של התכנית המורחבת.

הובטח לנו במפורש שהתחייבות של תנועת המושבים להכנס ליסוד המעלה לא תהיה קבע. לזלא האמנו בהתחייבות משרד החינוך שהיא תכובד, לא היינו יושבים היום כאן ודנים בסוגיה, אלא היינו אומרים: מתי ייבנה בית הספר במסעף הכוח. בשדה אליעזר לומדים בתנאים גרועים אבל מתוך ידיעה ברורה שמשרד החינוך יקיים את מה שהובטח. אינני חושב שהיום אפשר לסעון נגדנו שהלכנו ליסוד המעלה ועלינו להשאר שם. די הופתעתי לקבל העתק המכתב של יסוד המעלה בו הם מתנים את המשך הלימודים של ילדי המושבים ביסוד המעלה בכך שתבוטל התכנית של בית הספר החדש. אני מבין את המניעים הפסיכולוגיים, אבל אני חושב שהענין איננו מוצדק.

אני פונה לאנשי יסוד המעלה שישתלבו

בתכנית הקיימת.

אני יודע שבמפור בלום היו דיונים אם לקיים את זה גם למושבים או להפוך את זה לבית הספר של הקיבוצים בלבד. הקרבן הייתה יסוד המעלה. את תנועת המושבים הם עוד מוכנים "לבלוע", אבל את המושבות אינם רוצים לקבל. עכשיו ההסתייגות הזאת הוסרה וילדי יסוד המעלה לומדים בבית הספר. אני מאמין שגם ימשיכו ללמוד בו. משרד החינוך צריך לקבל את ההתחייבות על עצמו.

ז. הדמין:
האם התייחסו לתכנון לסיוח ארוך?
פה הפרוגנוזה לגבי גידול האוכלוסיה
ולגבי הקמת מושבים חדשים או קיבוצים חדשים באיזור.

א. פלה:
לא יהיו ישובים חדשים נוספים.

ש. אסף:
יש מינימום של 60 בנים העומדים בתור כדי להרחיב את הישובים בגליל העליון.

ד. קורן:
אינני מבין מדוע תנועת המושבים מסרבת ללכת ליסוד המעלה. הקשר לכך עם המתנ"ס הוא תמוה בעיני.

יש בכל מושב בית-עם או בית-תרבות. ענין המרכז שרוצים לבנות על בית הספר, איננו מובן לי.

ש. אסף:
בסדר העדיפויות של תנועת המושבים לבניית מתנ"סים, לא נכנסו כעדיפות

ראשונה מסעף הכוח.

א. פלד:
לשאלת חה"כ כץ.
נכון שב-3.12.71 הוצאתי הוראה למנהל אגף הפיתוח להקפיד את הקמת בית הספר היסודי במסעף הכוח עד שיובטח שילדי משמר הירדן ילמדו ביסוד המעלה. אחרי שהכאת את הענין בפני השר, החליט השר לאשר המשך תכנון בית הספר במסעף כוח.

במקביל לכך צריך לעשות מאמץ כדי שהילדים ילמדו בבית ספר ביסוד המעלה. המצב היום הוא שההקפאה על התכנון הוסרה. משרד החינוך עדיין בדעה שילדי שדה אליעזר ומשמר הירדן צריכים ללמוד ביסוד המעלה. משרד החינוך כבר עוסק במשך שנתיים בתכנון החינוך בגליל המזרחי. השר ביקר שם פעמיים וגם אני. היו למשרד דעות די ברורות בענין זה. לא תמיד הן עלו בקנה אחד עם דעת התושבים. לעתים הצלחנו לשכנע, לעתים לא הצלחנו. כאשר באנו לשם נסינו למצוא פתרון שיענה על שתי דרישות. הכרנו ואנו מכירים בזכותם של המושבים לתת חינוך ייחודי לבניהם, כשם שאנחנו מכירים בזכותם של הקיבוצים לתת חינוך ייחודי. יחד עם זה, משרד החינוך עושה כל מאמץ כדי להביא לכך שגם הזרמים השונים והמגמות בתוך התנועה הקיבוצית ובמושבים ילמדו ויתקרבו לקראת חינוך אינטגרטיבי. לא תמיד הצלחנו. יש כמה הישגים שלולא הלחצים שלנו לא היו הולכים לקראת זה. אני השתתפתי בדיונים עם כפר בלום והם הסכימו לקבל את כל ילדי המושבים ואת ילדי יסוד המעלה. גם בתוך התנועה הקיבוצית היה ויכוח. אני שמח שגברו אלה שהיו בעד קבלת ילדי המושבים וילדי יסוד המעלה. הוא הדין בנווה איתן ובשדה אליהו. אני מקווה שאנחנו הולכים לזה גם ביפעת. השאיפה שלנו היא להגיע לידי כך ששתי ספר איזוריים יכללו לפחות את כל בני ההתיישבות באותו איזור. בזכות ההתיישבות לסוגיה, הגענו לחינוך ייחודי השונה מהחינוך שניתן בעיירות הפיתוח. יש לנו בעיה דומה במרחבים, שם אנשי המושבים רוצים לתת לילדים חינוך שלהם ולא רוצים לשלוח את ילדיהם לאופקים או לנתיבות. הקמנו חטיבת ביניים מושבית כמועצה איזורית עזתה. אחד המושבים מסרב להשתתף בחטיבת הביניים. נסינו לשכנע אותו, לחצנו בכל הכוח שיש בידינו, אבל כוחנו מוגבל. בסופו של דבר, אמרנו לאנשי אותו ישוב שהחוק מתיר להם להקים בית ספר שלהם, תעשו זאת. אותו כפר הקים בית ספר מצומצם ודל. החוק מתיר לכל ישוב שהוא רשות חינוך מקומית להקים מוסד חינוכי, אלא אם יש צו שאוסר לעשות זאת. עד היום לא היה צו כזה, אף שר חינוך לא הוציא צו כזה.

שאלו האם זה היה הכרחי. משרד החינוך

הכיר בזכותה של תנועת המושבים לתת לילדי חינוך שיבטיח את המשכיות פני הדור השני והבאים בהתיישבות המושבית באותו איזור. הם הגיעו להכרה שאם לא יתנו את החינוך הנאות, יש סכנה שילד כזה לא ימשיך את מה שעשה אביו. הכרנו בסכנה הזאת.

לענין האינטגרציה, יש ילדים כאלה

ואחרים, אני לא חושב שהמצב משתנה, אותו השילוב יהיה גם להבא.

נסינו לשכנע את המושבים להשתמש

במבנה הקיים ביסוד המעלה; לא הצלחנו לשכנע אותם מאותם הנימוקים שנשמעו כאן. הטענות על המרכז האיזורי, הפעילות התרבותית, החברתית שייעשו באותו מרכז. לא הקלנו עליהם, דרשנו מהם נימוק בכתב.

בכפר יובל מחצית הילדים לומדים בזרם

החינוך הדתי, הם לומדים במשולה. אם תבוא דרישה מצד החינוך הממלכתי הדתי, נקים בית ספר כזה.

נסינו לשכנע, אבל המשרד לא הצליח

להתגבר על נימוקי תנועת המושבים, ולכן הכרנו בהכרח של הקמת בית-ספר. אין זו הוצאה של סכום אבסולוטי לעומת אי-הוצאה; זאת יכולה להיות הוצאה של 2 מיליון ל"י לעומת מיליון ל"י בערך. לצערי אין זה המקרה היחיד שבגלל טעמים חברתיים, בגלל טעמים של ישובים, אנחנו נאלצים להתאים את הבינוי למצב, וזה לא תמיד הפתרון האופטימלי. אני עדיין חושב שאפשר למצוא פתרון בישיבה משותפת ובהידברות משותפת. משרד החינוך יעשה ככל אשר יוכל שבית הספר ביסוד המעלה יקבל את ילדי שדה אליעזר ומשמר הירדן. יש לנו אמצעים ואנחנו יכולים להשפיע על גוף.

בענין חטיבת הביניים, אני מקווה שהענין יבוא על פתרונן כפי שהדברים הובאו ע"י מר ישראל. אנשי יסוד המעלה יזכו בחינוך חובה חינם כמו כל ילדי מדינת ישראל בבית הספר בכפר בלום, שהוא בית ספר טוב, שהוא אחת ההצלחות שלנו לגבי קליטת עליה מארה"ב. הם נותנים הרבה מעבר למה שניתן להם ע"י המשרד. הקיבוץ טוען שאינו יכול לקחת את זה על חשבוננו. כל הלומד בבית הספר מקבל מה שמקבלים ילדי המקום, והם רוצים שגורם מסוים יקבל על עצמו חלק מההוצאות.

היו"ר א. רימלט:
למען הויכוח אני אקבל - אם כי אינני מסכים - את ההנחה של משרד החינוך והתרבות שילדי המושבים רוצים בחינוך מיוחד להמשכיות התנועה.

אני חושב שאם אפשר בבית ספר ביסוד המעלה להקים בית ספר איזורי של תנועת המושבים, במצב הכספי של המדינה, אינני חושב שיהיה מוצדק להוציא על בנין 2,5 מיליון ל"י, ואולי יותר, אם אפשר בפחות ממיליון ל"י להרחיב את בית הספר ביסוד המעלה. האם הסכום של מיליון וחצי ל"י במדינת ישראל איננו נחשב? האם פתרנו את כל בעיות הסעד, את בעיות מפוני משכנות העוני, הזוגות הצעירים? לכן אני אומר שלא צריך לבטל את התכנית של הקמת בית ספר, אבל לחכות עד שירחיב. נדחה את זה ל-5 - 6 שנים. תנועת המושבים איננה מפתת את הקמת הבנין, אלא המיפון הוא ע"י הלואות מאותו מקור שמקבלים לבנין בתי ספר.

אני מציע שמשרד החינוך ישקול מחדש את הענין. אני מציע לדחות את התכנית למספר שנים. הילדים ילמדו ביסוד המעלה, לפי תכנית של תנועת המושבים.

אני מציע להמליץ בפני שר החינוך והתרבות לשקול מחדש את ההצעה ולדחות את הקמת בית הספר למספר שנים, ובינתיים להפוך את בית הספר ביסוד המעלה לבית-ספר איזורי למושבים וליסוד המעלה. מבחינה ציבורית זה דבר מחנך. יש לי הרושם שהאלמנט של יוקרה ממלא כאן תפקיד. בית הספר יכול לקלוט את כולם. אני חושב שמבחינה ציבורית זה יעורר הדים.

אני מציע לחברי הועדה להמליץ בפני שר החינוך והתרבות לשקול מחדש את ענין הקמת בית הספר בשנה זו במסעף הכוח, ולדחות אותו למספר שנים. האוכלוסייה תגדל ויהיה מקום לבתי ספר רבים. אינני חושב שמבחינה ציבורית שר החינוך והתרבות יכול לעמוד בכך. יש לוח עדיפויות לתקציב המצומצם. כמיליון וחצי ל"י אפשר לעשות משהו בשטח החינוך. אני חושב שהצעת הגיונית וראויה ששר החינוך ישקול אותה גם כהצעת יחיד, ולא כל שכן אם חברי הועדה יצטרפו אליה.

א. פלד:
אציע לשר לבוא לישיבת הועדה. הבעיה עקרונית וכדאי לדון עליה.

ד. קורן:
אני מקבל את הצעת מנכ"ל משרד החינוך והתרבות. אני חושב שגם היו"ר המועצה האיזורית הגליל העליון יוזמן לוועדה לישיבה זו, בה ישתתף השר.

אני מצטרפת להצעת היו"ר. יש לי
כמה שאלות אבל אשאל אותן כאשר

א. רזיאל-נאור:

השר יהיה אתנו בישיבה.

מצטרף להצעת היו"ר.

מ. יזיד:

לי נדמה שיש כאן תקדים שצריך לבררו
באופן יותר יסודי. לכן דעתי היא

ח. גרוסמן:

שעלינו לדחות את הסיכום להמלצה עד לבירור נוסף עם השר. אין
אחדות דעות ונדמה לי שגם לא מצינו את הנושא. אין זו שאלה
לוקאלית בלבד. יתכן שבאופן לוקאלי זה מוצדק, אבל יש לזה
משמעויות כלל-ארציות, ויתכן שמבחינה ארצית זה לא מוצדק.
שמענו מה החוק אומר. מבחינה חוקית יש להם זכות לבחור בחינוך
שהם רוצים בו. לכן אני בעד החיית ההמלצה לסיכום.

אני מעוניין בסיחור העניין ולא בפרסום.

היו"ר א. רימלט:

אני יכול לקבוע שרוב חברי הועדה
היושבים כאן מקבלים את הצעתי, אבל אינני רוצה לקיים דיון ולהצביע.

אני מבקש שהמנכ"ל יגיד לשר, שדעת

רוב חברי הועדה היא כזאת. אני מעוניין בפתרון. משום כך אינני
רוצה לקבל סיכום. נדון על זה יחד עם השר. הישיבה נעולה.

המשך הדיון נדחה.

הישיבה ננעלה בשעה 10.50